C/2026/6151

2026.11.19.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2026. november 9.)

a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától való eltérés Olaszország számára történő engedélyezéséről (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása)

(C/2026/6151)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikkére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 26. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

mivel:

(1) Az (EU) 2024/1263 rendelet, a módosított 1467/97/EK tanácsi rendelet ([2]) és a módosított 2011/85/EU tanácsi irányelv ([3]) együttesen az uniós gazdasági kormányzási keret gerincét képezi. A keret célja, hogy reformok és beruházások révén előmozdítsa a rendezett és fenntartható államháztartást, a fenntartható és inkluzív növekedést, valamint a rezilienciát, továbbá megelőzze a túlzott költségvetési hiányt. Előmozdítja a nemzeti felelősségvállalást, és a középtávra helyezi a hangsúlyt, amihez a szabályok hatékony és következetes érvényesítése társul.

(2) A nettó kiadásoknak az (EU) 2024/1263 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése, 19. vagy 20. cikke szerinti tanácsi ajánlásban meghatározott maximális növekedési rátája az egyes tagállamok éves költségvetési felügyeletének egységes operatív mutatójaként a gazdasági kormányzási keret központi elemét képezi. A nettó kiadásoknak az említett tanácsi ajánlásban meghatározott maximális növekedési rátái egy négy vagy öt évre szóló költségvetési korlátot állapítanak meg, amelynek egy négyéves – és további legfeljebb három évvel meghosszabbítható – kiigazítási időszak képezi az alapját.

([1]) HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) A Tanács 1467/97/EK rendelete (1997. július 7.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról (HL L 209., 1997.8.2., 6. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).
([3]) A Tanács 2011/85/EU irányelve (2011. november 8.) a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről (HL L 306., 2011.11.23., 41. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

(3) A keret az (EU) 2024/1263 rendelet 26. cikkével összhangban rugalmasságot biztosít a szabályok alkalmazása terén, ha a tagállamok által nem befolyásolható, az államháztartásra jelentős hatást gyakorló rendkívüli körülmények merülnek fel (a továbbiakban: nemzeti mentesítési rendelkezések). Ebben az esetben a Tanács – valamely tagállam kérésére és a Bizottság által az elemzése alapján tett ajánlás nyomán – a bizottsági ajánlástól számított négy héten belül elfogadhat egy ajánlást, amely i. a tagállam által nem befolyásolható, ii. az érintett tagállam államháztartására jelentős hatást gyakorló rendkívüli körülmények esetén lehetővé teszi a tagállam számára, hogy eltérjen a nettó kiadásoknak a Tanács által meghatározott maximális növekedési rátájától, iii. feltéve, hogy az ilyen eltérés nem veszélyezteti a középtávú költségvetési fenntarthatóságot. A Tanácsnak meg kell határoznia az eltérés alkalmazásának időtartamát.

(4) Az állam-, illetve kormányfők a 2022. március 10–11-i versailles-i találkozójukon elkötelezték magukat amellett, hogy Oroszország Ukrajna elleni katonai agressziójára tekintettel megerősítik az európai védelmi képességeket. Ezeket a célokat a biztonság és a védelem területére vonatkozó stratégiai iránytű is megerősítette. Az Európai Tanács az európai védelemről szóló, 2025. március 6-i következtetéseiben üdvözölte, hogy a Bizottság ajánlani kívánja a Stabilitási és Növekedési Paktum szerinti nemzeti mentesítési rendelkezés koordinált módon, azonnali intézkedésként történő aktiválását.

(5) 2025. március 19-i közleményében ([4]) a Bizottság felkérte az összes tagállamot, hogy az EU védelmi képességeire gyakorolt hatás maximalizálása érdekében koordinált módon használják ki a nemzeti mentesítési rendelkezés által biztosított rugalmasságot. E rugalmasság célja, hogy megkönnyítse a magasabb szintű védelmi kiadásokra való átállást, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az államháztartás középtávú fenntarthatóságát. Az említett közlemény értelmében a nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy eltérjenek a nettó kiadások maximális növekedési rátájától, amelyet a Tanács a középtávú költségvetési-strukturális tervek jóváhagyásakor vagy a túlzotthiány-eljárás keretében követendő korrekciós pályák megállapításakor határoz meg, amennyiben ezt az eltérést a védelmi kiadásoknak a referenciaévhez viszonyított növekedése indokolja, és a túllépés mértéke 2028-ig éves szinten nem haladja meg a GDP 1,5 %-át. Az ezt meghaladó növekedés a megfelelés rendes értékelése alá tartozna. Erre a felső határra azért van szükség, hogy a költségvetési fenntarthatóság ne kerüljön veszélybe, ugyanakkor valamennyi tagállam kihasználhassa a rugalmasság előnyeit a védelmi kiadások szintjének emelése során. A pontos összegek meghatározására az eredményadatok elérhetővé válásakor kerül sor, biztosítandó, hogy a nagyobb fokú rugalmasságot kizárólag a szándékolt céljára használják fel.

(6) 2026. június 3-i közleményében a Bizottság bejelentette, hogy a nemzeti mentesítési rendelkezés hatálya kiterjeszthető a tagállamok által 2026. február 28. után hozott, az európai energiarendszer strukturális rezilienciáját erősítő és a fosszilis tüzelőanyagokról való átállást felgyorsító intézkedésekre (a továbbiakban: energiabiztonsági intézkedések) ([5]). A Bizottság 2026. augusztus 18-án közleményt tett közzé, amelyben további iránymutatást nyújtott a tagállamoknak az energiabiztonsági intézkedésekre vonatkozó további rugalmasság hatályáról és kialakításáról ([6]). Az intézkedésekre a következőknek kell vonatkozniuk: nemzeti szinten finanszírozzák őket, közvetlen költségvetési vonzattal járnak, 2026. február 28. után kerültek elfogadásra, célzottak és költséghatékonyak, kialakításuk révén maximális hatást eredményeznek a dekarbonizációhoz és/vagy az energiamegtakarításhoz való hozzájárulásuk tekintetében, továbbá Európa energiabiztonságának megerősítésére irányulnak. Annak érdekében, hogy a költségvetési fenntarthatóság ne kerüljön veszélybe, továbbá hogy a következő időszakokban korlátok között lehessen tartani a költségvetési kiigazítás szükséges növelését, a GDP 1,5 %-ában meghatározott jelenlegi felső határ változatlan marad, és mind a védelemmel, mind az energiával kapcsolatos rugalmasságra alkalmazandó. Ezenkívül az energiabiztonsági intézkedésekre vonatkozó rugalmasság mértéke évente nem haladhatja meg a GDP 0,3 %-át, míg a kumulált rugalmasság 2028 végéig nem lehet több a GDP 0,6 %-ánál.

(7) A Tanács a 2025. január 21-i ajánlásában ([7]) jóváhagyta Olaszország nettó kiadási pályáját. Emellett a 2025. január 21-i tanácsi ajánlás ([8]) korrekciós kiadási pályát határozott meg Olaszország számára a 2026-ig tartó időszakra. A nemzeti mentesítési rendelkezés által biztosított rugalmasságot a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtása során, valamint annak értékelésekor is figyelembe veszik, hogy Olaszország eredményes intézkedéseket tett-e.

([4]) A Bizottság közleménye (C (2025) 2000 final), 2025. március 19.
([5]) A Bizottság közleménye – 2026. évi európai szemeszter – Tavaszi csomag (COM(2026) 200 final).
([6]) A Bizottság közleménye – Iránymutatás a tagállamok számára a nemzeti mentesítési rendelkezés hatályának energiabiztonsági intézkedésekre való kiterjesztéséről (HL C, C/2026/4514, 2026.8.18., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/4514/oj).
([7]) A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Olaszország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C, C/2025/651, 2025.2.10., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/651/oj).
([8]) A Tanács ajánlása az Olaszországban fennálló túlzott hiány megszüntetéséről, 5035/25. Elérhető a következő internetcímen: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/b14462ba-d50b-4360-b538-086ce2360b17_en?filename=ecofin_5035_it.pdf.

(8) Olaszország 2026. szeptember 11-én a nemzeti mentesítési rendelkezés védelmi és energiabiztonsági célú aktiválására irányuló kérelmet nyújtott be a Tanácsnak és a Bizottságnak.

(9) Kérelmében Olaszország hangsúlyozza Oroszország Ukrajna elleni, folytatódó agressziós háborújának következményeit, amelyek szükségessé teszik a védelmi kiadások jelentős növelését. Ez a helyzet az egyes tagállamok által nem befolyásolható, rendkívüli körülménynek minősül.

(10) Olaszország a kérelmében adatokat szolgáltat a 2026-ig végrehajtott teljes védelmi kiadásáról (1. táblázat), és 2028 végéig GDP-arányosan 0,9 százalékpontnak megfelelő összegig terjedő további védelmi kiadásokat tervez. A növekedés az új többéves beruházási programokból, valamint a további folyó kiadásokból, többek között a magasabb személyzeti és egyéb működési költségekből ered. Következésképpen a védelmi kiadások növekedése jelentős hatást gyakorol Olaszország államháztartására, és hozzájárul az államháztartási egyenleg romlásához és az államadósság növekedéséhez.

1. táblázat

Olaszország védelmi kiadásai összesen

	2021 a	2022 a	2023 a	2024 a	2025 b	2026 b
A védelmi célú államháztartási kiadások összesen (a GDP %-ában)	1,4	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3

Forrás: a: Eurostat. b: Olaszország által adott tájékoztatás a Tanács és a Bizottság részére.

(11) A védelmi célú államháztartási kiadásokra vonatkozó adatokat a nemzeti statisztikai hivatalok és az Eurostat a nemzeti számlák európai rendszere (ESA2010) ([9]) keretében a kormányzati funkciók nemzetközi osztályozásának (COFOG) ([10]) megfelelően állítják össze és teszik közzé. Ezek az adatok megfelelőek a védelmi kiadások által a költségvetési hiányra, az államadósságra és a nettó kiadásokra, valamint a kapcsolódó fogalmakra gyakorolt hatás értékeléséhez. Az Eurostat a nemzeti statisztikai hivatalokkal szorosan együttműködve adatgyűjtési eljárást alakított ki. Ehhez a COFOG „Védelem" kategóriáiból kell kiindulni, figyelembe véve ugyanakkor a NATO által használt fogalommeghatározást is, és fenntartva a lehetőséget azon anomáliák kezelésére, amelyek az éves adatszolgáltatási rendszerek eltéréseiből adódhatnak. Az adatgyűjtési eljárás összehangban áll a 479/2009/EK tanácsi rendeletben ([11]) meghatározott adatszolgáltatási követelményekkel.

(12) Emellett a nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválási időszaka alatt katonai felszerelésekre vonatkozóan aláírt szerződések egy része esetében előfordulhat, hogy a leszállításra csak később kerül sor, következésképpen az államháztartásra gyakorolt hatásuk csak a rendelkezés aktiválási időszakát követően jelentkezik. Ezen eshetőség figyelembevétele érdekében a nemzeti mentesítési rendelkezés szerinti rugalmasságot az ilyen későbbi leszállításhoz tartozó védelmi kiadásokra is alkalmazni kell, feltéve, hogy a vonatkozó szerződések aláírására a rendelkezés aktiválási időszakában került sor, és ezek a később felmerülő védelmi kiadások a fent említett általános felső határon belül maradnak.

([9]) Az Európai Parlament és Tanács 549/2013/EU rendelete (2013. május 21.) az Európai Unió-beli nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (HL L 174., 2013.6.26., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/549/oj).

([10]) *Manual on sources and methods for the compilation of COFOG statistics – Classification of the Functions of Government (COFOG)* (Kézikönyv a COFOG-statisztikák adatforrásairól és összeállítási módszereiről – Kormányzati funkciók osztályozása (COFOG)) – 2019. évi kiadás.

([11]) A Tanács 479/2009/EK rendelete (2009. május 25.) az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról (HL L 145., 2009.6.10., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/479/oj).

(13) A fenti rugalmasság automatikusan kiterjedne az olyan kiadásokra, amelyeket az (EU) 2025/1106 tanácsi rendelet ([12]) alapján nyújtott hitelekből finanszíroznak. E célból a tagállamok bejelentenék az Eurostatnak a SAFE eszköz keretében – az (EU) 2025/1106 rendeletben meghatározott „védelmi termékek” és „egyéb védelmi célú termékek” kategóriákban – felmerült összes védelmi vonatkozású kiadást.

(14) 2026. szeptember 11-i kérelmében Olaszország hangsúlyozza a Perzsa-öbölben való katonai fellépés következményeit is, amelyek veszélyeztetik Európa hosszú távú energiabiztonságát. Ez a helyzet a tagállam által nem befolyásolható rendkívüli körülmény, és a kormányzati kiadások jelentős növelését teszi szükségessé az importált fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség és az azzal kapcsolatos sebezhetőség csökkentése érdekében, ezáltal a kormányzati kiadások ilyen célú növelése hozzájárul az energiabiztonsághoz.

(15) Kérelmében Olaszország bemutatta azon tervezett energiabiztonsági intézkedések első listáját, amelyek az előzetes értékelés alapján az energiabiztonsággal kapcsolatos rugalmasság hatálya alá tartozhatnak. Ez az első értékelés nem befolyásolja a jogosultság Bizottság által elvégzendő jövőbeli értékeléseit. Az intézkedések például a lakások villamosítására, a magán- és középületek és -létesítmények – köztük iskolák, egyetemek és egészségügyi létesítmények – energiahatékonyságának javítására, a megújulóenergia-megoldások – többek között a fotovoltaikus rendszerek – bevezetésére irányuló beruházásokra, a dekarbonizációt célzó beruházásokhoz kapcsolódó pénzügyi ösztönzőkre, továbbá a vasúti közlekedésre, a közforgalmú személyszállításra és a fenntartható városi mobilitásra, valamint a megújulóenergia-termelés bővítésére, az energiatárolásra, az energiarendszer rugalmasságának fejlesztésére és a bioüzemanyagokra irányuló beruházásokra irányuló beruházásokra vonatkoznak.

(16) A Bizottság az általa ellátott rendszeres költségvetési felügyelet részeként értékelni fogja a konkrét intézkedések rugalmasságra való jogosultságát azok hatóköre, addicionalitása, célkiválasztása és költséghatékonysága tekintetében, valamint azok költségvetési vonzatát. Az értékelés célja az energiabiztonsági intézkedésekre vonatkozó rugalmasság meghatározása, amelyet figyelembe kell venni Olaszország kontrollszámlájának meghatározásakor és a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáinak való megfelelés értékelésekor.

(17) E célból Olaszországnak évente kétszer listát kell benyújtania a Bizottság számára azokról a konkrét energiabiztonsági intézkedésekről, amelyeket a nemzeti mentesítési rendelkezés alapján rugalmasságra jogosultnak ítél, és bizonyítania kell azok jogosultságát és költségvetési vonzatát. Az energiabiztonsági intézkedésekről való rendszeres információszolgáltatás a félévenkénti költségvetési felügyeleti folyamat részét fogja képezni. A tavaszi információszolgáltatásnak tartalmaznia kell az előző évre vonatkozó intézkedéseket és azok költségvetési terhét, valamint annak a folyó évre vonatkozó előrejelzését, míg az őszi információszolgáltatásnak tartalmaznia kell a folyó évre vonatkozó intézkedéseket, valamint a következő évre vonatkozó, már elfogadott vagy hitelt érdemlően és kellő részletességgel bejelentett intézkedéseket. Ez lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy költségvetési felügyelete során figyelembe vegye az energiabiztonság fokozására irányuló konkrét intézkedéseket, a GDP 0,3 %-ában, illetve 0,6 %-ában meghatározott éves, illetve kumulatív felső határokon belül.

([12]) A Tanács (EU) 2025/1106 rendelete (2025. május 27.) az Európa biztonságát az európai védelmi ipar megerősítése révén szolgáló cselekvési eszköz (SAFE) létrehozásáról (HL L, 2025/1106, 2025.5.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

(18) A kiadások növekedése a nemzeti mentesítési rendelkezés tárgyidőszakában – ha az egyéb tényezők változatlanok – magasabb államadóssághoz és magasabb hiányhoz vezet az említett időszak végére. A Bizottság indikatív előrejelzései alapján és feltételezve, hogy 2028-ig teljes mértékben, egyenletes ütemben sor fog kerülni az államháztartási kiadások ezen ajánlásban engedélyezett növelésére (vagyis a növekedés eléri a GDP 1,5 %-ában meghatározott felső határt), 2028-ban a GDP-arányos költségvetési hiány 1,1 százalékponttal, a GDP-arányos államadósság pedig 1,3 százalékponttal lenne magasabb annál, mint ha a nettó kiadások a C/2025/651 tanácsi ajánlásban meghatározott pályával összhangban növekednének. Emiatt a nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválásának időszakát követően valószínűleg további költségvetési kiigazításra lenne szükség a költségvetési keretrendszer követelményeinek teljesítéséhez, beleértve annak biztosítását is, hogy az adósságráta megalapozottan csökkenő pályára álljon vagy azon maradjon, vagy középtávon a GDP 60 %-a alatti prudens szinteken maradjon, továbbá hogy a hiány a GDP 3 %-a alatt maradjon, vagy az alá csökkenjen, és középtávon a referenciaérték alatt maradjon. Olaszország elismeri, hogy a jövőben a védelemre és az energiabiztonságra fordított kiadások strukturális növekedése miatt szakpolitikai intézkedésekre lehet szükség ahhoz, hogy középtávon meg lehessen őrizni a költségvetési fenntarthatóságot és fenn lehessen tartani a költségvetési szabályoknak való megfelelést. A nemzeti mentesítési rendelkezés miatti korlátozott mértékű előrejelzett hiány- és adósságszint-növekedés, valamint Olaszország azon kötelezettségvállalása, hogy a következő terv során végrehajtja a költségvetési keretrendszer valamennyi követelményének teljesítéséhez szükséges kiigazítást, biztosítja azt, hogy a költségvetés középtávon fenntartható maradjon.

(19) Ez az ajánlás nem módosítja a költségvetési hiány, az államadósság és a nettó kiadások, valamint a kapcsolódó fogalmak fogalommeghatározását. Az e fogalmakon alapuló adatokat Olaszországnak az (EU) 2024/1263, a 479/2009/EK és az 549/2013/EU rendeletnek megfelelően kell összeállítania és bejelentenie,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. 2028-ig Olaszország eltérhet a nettó kiadásoknak a C/2025/651 ajánlásban meghatározott maximális növekedési rátájától, és túllépheti azt, ha az e maximális növekedési rátát meghaladó nettó kiadás nem több, mint:

   i. az alábbiak összege:

      a) a védelmi kiadások GDP-arányos növekedése 2024 óta (referenciaév);

      b) a 2026–2028-as időszakban az energiabiztonságot fokozó, rugalmasságra jogosult intézkedések költségvetési terhe, amelynek felső határa évente a GDP 0,3 %-a, kumulatív felső határa pedig a GDP 0,6 %-a ugyanabban az időszakban;

   ii. feltéve, hogy a nettó kiadások maximális növekedési rátáját meghaladó teljes eltérés nem haladja meg a GDP 1,5 %-át.

2. A 2028 utáni években Olaszország továbbra is eltérhet a nettó kiadásoknak az (EU) 2024/1263 rendelet 17., 19. vagy 20. cikke szerinti tanácsi ajánlásban meghatározott maximális növekedési rátájától, és túllépheti azt, olyan mértékig, amennyiben az e maximális növekedési rátát meghaladó nettó kiadás 2028 vége előtt szerződésben lekötött katonai felszerelések leszállításához kapcsolódik, és a fent említett általános felső határon belül marad.

3. Az (EU) 2024/1263 rendelet 22. cikkének (7) bekezdésével összhangban a nettó kiadásoknak a Tanács által meghatározott maximális növekedési rátájától való, ezen ajánlás által megengedett eltérések nem jelennek meg terhelésként Olaszország kontrollszámláján.

4. A többletkiadások helyes nyilvántartásának biztosítása érdekében Olaszországnak meg kell adnia az összes védelmi kiadás (COFOG 02 főcsoport) – és azon belül a védelmi beruházás (COFOG 02 főcsoport P.51) –, valamint a COFOG 02 főcsoporton kívüli, SAFE-hitelekből finanszírozandó összes kiadás tény- és tervadatait:

   a) a 2021. évvel kezdődő és a T–1. évvel (ahol T. év a folyó év) záruló időszak évei tekintetében a Bizottság (Eurostat) részére a 479/2009/EK rendelettel összhangban teljesített adatszolgáltatásban;

   b) a 2021. évvel kezdődő és a T. évvel (folyó év) záruló időszak évei tekintetében az (EU) 2024/1263 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése, 15. cikke és 21. cikkének (1) bekezdése szerinti nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervekben és elért eredményekről szóló éves jelentésekben;

c) a T. év (folyó év) és a T+1. év tekintetében a 473/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([13]) szerinti költségvetésiterv-javaslatokban.

5. A helyes nyilvántartás biztosítása érdekében Olaszország ezen ajánlás alkalmazása keretében beszámol a Bizottságnak az energiabiztonságot fokozó konkrét intézkedésekről 2026–2028-ban. A konkrét intézkedésekre vonatkozóan a Bizottságnak szolgáltatandó információkat a Bizottság által rendelkezésre bocsátott sablon használatával kell megadni, feltüntetve a végrehajtás állapotára vonatkozó információkat, a rugalmasságra való jogosultságot alátámasztó bizonyítékokat, valamint a becsült költségvetési vonzatra vonatkozó, átlátható és prudens módon számszerűsített információkat. Az információszolgáltatásra évente kétszer kerül sor, tavasszal április 15-ig, ősszel pedig a költségvetésiterv-javaslatok összefüggésében október 15-ig.

Ennek az ajánlásnak az Olasz Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2026. november 9-én.

a Tanács részéről

az elnök

S. HARRIS

([13]) Az Európai Parlament és a Tanács 473/2013/EU rendelete (2013. május 21.) a költségvetésiterv-javaslatok monitoringjára és értékelésére, valamint az euroövezeti tagállamok túlzott hiánya kiigazításának biztosítására vonatkozó közös rendelkezésekről (HL L 140., 2013.5.27., 11. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/473/oj).